ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧିକା

ବନାମ

ଅଘନୁ ରାମ ମହତୋ

ସେପ୍ଟେମ୍ବର 7, 1994

[କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଏନ୍. ଭେଙ୍କଟଚଲା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ

ହିନ୍ଦୁ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଅଧିନିୟମ 1956: ଧାରା 15 ଏବଂ 16 ।

ମାଆଙ୍କ ଜରିଆରେ ଅଣ-ଅଜାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବା ହିନ୍ଦୁ ମହିଳା - ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ନଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ମୃତ୍ୟୁ - ଭୂସମ୍ପତ୍ତିରେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଏକ ଭାଗ ଦାବି - ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଗଲା ଯେ ଏପରି ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରରୁ ସ୍ୱାମୀ ବାଦ୍ ପଡ଼ିଥିଲେ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ମାଆ ତାଙ୍କ ଅଜାଙ୍କଠାରୁ ମକଦ୍ଦମାଧୀନ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲେ । ପରେ ଇଚ୍ଛାପତ୍ରବିହୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ (ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ମାଆ) ଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀ-Iର ଦାୟାଦୀ ଭାବରେ ଅଧା ଅଂଶ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତା (ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପିତା) ଙ୍କ ଦାବିକୁ ବିଚାରଣ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଅପିଲ ଉପରେ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ ଯେ ଅପିଲକାରୀ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ଶ୍ରେଣୀ-Iର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସମାନ ଅଂଶରେ ମକଦ୍ଦମାର ବିଚାରାଦେଶ କରିଥିଲେ । ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ଅଦାଲତରେ ଅପିଲ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରି ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ବିଚାରାଦେଶକୁ ଖାରଜ କରି, ଏହି ଅଦାଲତ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ: ନିମ୍ନ ଅଦାଲତମାନେ ହିନ୍ଦୁ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 15 ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅଣଦେଖା କରିଥିଲେ ଏବଂ ବେଆଇନ ଭାବରେ ବିଚାରାଦେଶ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ । ଧାରା 15 ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ପୂର୍ବ-ମୃତ ପୁଅ କିମ୍ବା ଝିଅର ପୁଅ, ଝିଅ କିମ୍ବା ପିଲାମାନଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ମହିଳା ତାଙ୍କ ପିତା କିମ୍ବା ମାଆଙ୍କଠାରୁ

ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ,ଧାରା 15 ର ଉପ-ଧାରା (1) ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା କ୍ରମରେ ଏବଂ ଧାରା 16 ର କ୍ରମରେ ପିତା କିମ୍ବା ମାତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିଥାଏ ଏବଂ ଶ୍ରେଣୀ-I ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, କେବଳ ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାଙ୍କ ପୂର୍ବ-ମୃତ ପୁଅ କିମ୍ବା ଝିଅର ପିଲା ଏବଂ ପିଲାମାନେ ଏପରି ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରରୁ ସ୍ୱାମୀ ବାଦ୍ ପଡିଥାନ୍ତି । ଯେହେତୁ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ମାଆ ତାଙ୍କ ଅଜାଙ୍କଠାରୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପାଇଥିଲେ, ସେ ଛାଡ଼ିଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରରୁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ବାଦ୍ ପଡ଼ିଥିଲେ । [209-C-D]

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା: ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 2280/1984

S.A. ସଂଖ୍ୟା 17/1982 (R) ରେ ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 9.11.83 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଶ୍ରୀମତୀ ରାଣୀ ଛାବ୍ରାଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରୀମତୀ ରଚନା ଗୁପ୍ତା ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏମ୍. ପି. ଝା ।

ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ:

ଅପିଲକାରୀ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱିତୀୟ ପତ୍ନୀଙ୍କ ଝିଅ ଅଟନ୍ତି । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ତାଙ୍କ ମାଆ ତାଙ୍କ ଅଜାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପାଇଥିଲେ । ଅପିଲକାରୀ ତାଙ୍କ ମାଆଙ୍କ ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ମାଆ ବିନା ଇଚ୍ଛାପତ୍ରରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ, ଉତ୍ତରଦାତା-ସ୍ୱାମୀ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀ-1 ଦାୟାଦୀ ଭାବରେ ଅଧା ଅଂଶ ଦାବି କରି ରାଞ୍ଚିର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉପ-ବିଚାରପତିଙ୍କ ଅଦାଲତରେ ବିଭାଜନ ମକଦ୍ଦମା ସଂଖ୍ୟା 39/1979 ଦାୟର କରିଥିଲେ । ବିଚାରଣ ଅଦାଲତ ଏହି ଆଧାରରେ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ଯେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ମା' ତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ, ଏକ ଦାନପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ, ବିଚାରାଦେଶ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ସେ ତାଙ୍କ ଦଖଲରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବା ପରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ଅପିଲ ଉପରେ, ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତି ଉକ୍ତ ବିଚାରାଦେଶକୁ ଓଲଟାଇ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ ଯେ ଉକ୍ତ ଦାନପତ୍ର ବୈଧ ନୁହେଁ ଏବଂ ଅପିଲକାରୀ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ଶ୍ରେଣୀ-1 ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସମାନ ଅଂଶରେ

ବିଭାଜନ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ବିଚାରାଦେଶ କରିଥିଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 17/82 ରେ, 9.11.1983 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ବିଚାରାଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲ ।

ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବିବାଦରେ ନାହିଁ, ଯଥା, ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ମାଆ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କଠାରୁ ମକଦ୍ଦମାଧୀନ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପାଇଥିଲେ । ହିନ୍ଦୁ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 15 ଭୂସମ୍ପତ୍ତିରେ ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ । ଉପ-ଧାରା (1) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ "ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ବିହୀନ ମୃତ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ଧାରା 16ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରାଧିକାର ସୂତ୍ରେ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହେବ----

(a) ପ୍ରଥମତଃ, ପୁଅ ଏବଂ ଝିଅ (କୌଣସି ପୂର୍ବ-ମୃତ ପୁଅ କିମ୍ବା ଝିଅର ସନ୍ତାନଙ୍କ ସମେତ) ଏବଂ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଉପରେ;

(b) ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ; ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା କ୍ରମାନୁସାରେ ।

କିନ୍ତୁ, *ଅଣପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଖଣ୍ଡ* ସହିତ ଉପ-ଧାରା (2) ଉପ-ଧାରା (1)ର ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତାକୁ ବାଦ୍ ଦେଇଥାଏ । ଉପ-ଧାରା (2) ର ଖଣ୍ଡ(a) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ;

"(a) ମୃତକଙ୍କ କୌଣସି ପୁଅ କିମ୍ବା ଝିଅଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ (ଝିଅର କୌଣସି ପୂର୍ବ ମୃତ ପୁଅଙ୍କର ସନ୍ତାନଙ୍କ ସମେତ), ତାଙ୍କ ପିତା କିମ୍ବା ମାତାଙ୍କ ଠାରୁ ଉତ୍ତରାଧିକାର ସୂତ୍ରେ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାଙ୍କୁ ମିଳିଥିବା କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି, ଉପ-ଧାରା (1) ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା କ୍ରମରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଦାୟାଦମାନଙ୍କୁ ନୁହେଁ ବରଂ ପିତାଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତରାଧିକାର ସୂତ୍ରେ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହେବ;"

(ଖଣ୍ଡ (b) ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନୁହେଁ, ତେଣୁ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଇଛି) ।

ଏହାର ଏକ ପଠନ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ମହିଳା ତାଙ୍କ ପିତା କିମ୍ବା ମାତାଙ୍କଠାରୁ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବରେ ପାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ, ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ ମହିଳାଙ୍କ ପୈତୃକ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ, ତାଙ୍କ ପୁଅ, ଝିଅ କିମ୍ବା ପୂର୍ବ ମୃତ ପୁଅ କିମ୍ବା ଝିଅଙ୍କ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ଧାରା 15 ର ଉପ-ଧାରା (1) ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା କ୍ରମରେ ଏବଂ ଧାରା

16 ର କ୍ରମରେ ପିତା କିମ୍ବା ମାତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିଥାଏ ଏବଂ ଶ୍ରେଣୀ-I ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, କେବଳ ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାଙ୍କ ପୂର୍ବ-ମୃତ ପୁଅ କିମ୍ବା ଝିଅର ପିଲା ଏବଂ ପିଲାମାନେ ଏପରି ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । ତେଣୁ, ହିନ୍ଦୁ ମହିଳା ଜଣକ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରରୁ ସ୍ୱାମୀ ବାଦ୍ ପଡିଥାନ୍ତି । ତଦନୁସାରେ, ଆମେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରୁଛୁ ଯେ ଯେହେତୁ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ମାଆ ତାଙ୍କ ଅଜାଙ୍କଠାରୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପାଇଥିଲେ, ସେ ଛାଡ଼ିଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ଇଚ୍ଛାପତ୍ରବିହୀନ ଉତ୍ତରାଧିକାରରୁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ-ଉତ୍ତରଦାତା ବାଦ୍ ପଡ଼ିଥିଲେ । ନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ଧାରା 15ର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ, ବିଶେଷ କରି ଏହାର ଉପ-ଧାରା (2) କୁ ଅଣଦେଖା କରିଥିଲେ ଏବଂ ବେଆଇନ ଭାବେ ବିଚାରାଦେଶ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ ।

ତଦନୁସାରେ ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ବିଚାରାଦେଶ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ଅପିଲରେ ଅପିଲୀୟ ଅଦାଲତର ବିଚାରାଦେଶକୁ ଖାରଜ କରିଦିଆଯାଇଛି । ଯଦିଓ ଭିନ୍ନ କାରଣରୁ, ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଚାରାଦେଶ କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ତାହା ବିନା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଅଟେ ।

ଟି. ଏନ୍. ଏ. ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷା ରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:

ସୁଶ୍ରୀ ସଙ୍ଗୀତା ଲେଙ୍କା,
ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ